

Vergaderjaar 2019–2020

31 289

Voortgezet Onderwijs

25 295

Infectieziektenbestrijding

Nr. 417

**BRIEF VAN DE MINISTER VOOR BASIS- EN VOORTGEZET
ONDERWIJS EN MEDIA**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 8 april 2020

Op 24 maart heb ik uw Kamer geïnformeerd over mijn besluit om de centrale examens (CE's) in het voortgezet onderwijs geen doorgang te laten vinden waardoor de resultaten van het schoolexamen bepalend zijn voor het diploma.¹ Ik heb daarbij aangegeven dat de praktische consequenties van dit besluit nog zouden worden uitgewerkt. Hiervoor is een tijdelijke slaag-zakregeling gemaakt in de vorm van een besluit, dat bepaalde artikelen uit onder andere het Eindexamenbesluit VO vervangt. Hiermee wordt het leerlingen optimaal mogelijk gemaakt eindexamen te doen in dit uitzonderlijke jaar. Het VO-diploma moet net als in andere jaren zijn waarde en civiel effect hebben. Leerlingen krijgen dit jaar een volwaardig diploma waarmee toegang tot het vervolgonderwijs wordt verkregen. Om het niveau van het diploma te waarborgen en hierover transparant verantwoording af te leggen, monitoren we de slagingspercentages van leerlingen, inclusief de resultaten op de verschillende vakken. Hierover zal ik in de jaarlijkse Examenbrief aan uw Kamer rapporteren. Ik stuur deze brief mede namens de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Voor scholen is een servicedocument opgesteld waarin de nieuwe regels voor dit jaar worden toegelicht. Dit document treft u als bijlage bij deze brief aan². Ik licht hieronder de belangrijkste elementen toe.

Slaag-zakregeling

De slaag-zakregeling blijft zo veel mogelijk in stand, bijvoorbeeld waar het gaat om de kernvakkenregel en het maximum aantal onvoldoendes. Deze hebben vanzelfsprekend nu betrekking op het schoolexamen in plaats van op het samenspel van schoolexamen en het centrale examen. Leerlingen die langdurig ziek zijn of andere bijzondere omstandigheden hebben,

¹ Kamerstukken 31 289 en 25 295, nr. 415

² Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

mogen hun eindexamens net als anders over twee jaar spreiden. Als zij dit jaar vakken afronden, hoeven zij volgend jaar het CE van deze vakken niet alsnog te doen. Dit geldt ook voor leerlingen die examens doen in het voor- of voorvoorlaatste leerjaar en dit jaar al vakken afsluiten.

Resultaatverbeteringstoetsen

Na het afronden van de schoolexamens en de herkansingen die in het programma van toetsing en afsluiting (PTA) van de school zijn beschreven, stellen scholen uiterlijk op 4 juni vast welke leerlingen op basis van de schoolexamenresultaten zijn geslaagd of gezakt. Leerlingen die op basis van deze resultaten zouden zijn gezakt of hun resultaten willen verbeteren mogen voor maximaal twee vakken een zogeheten resultaatverbeteringstoets (RV-toets) maken. Dit is een verruiming ten opzichte van de reguliere situatie, waarbij leerlingen in het tweede tijdvak voor één vak het centraal examen mogen herkansen. Hier is voor gekozen vanwege de uitzonderlijke situatie en het feit dat sommige leerlingen hadden gerekend op het centrale examen om hun cijfers op te halen. Vmbo bb- en kb-leerlingen mogen daarnaast ook voor hun beroepsgerichte profielvak een RV-toets maken, dus in totaal voor drie vakken. Scholen kunnen de periode na 4 juni tot de aanvang van de zomervakantie benutten om deze RV-toetsen af te nemen en de diploma-uitreiking te organiseren.

Leerlingen in het vso, staatsexamen en vavo

Bij de uitwerking van de maatregelen is bijzondere aandacht uitgegaan naar de positie van leerlingen in het voortgezet speciaal onderwijs en individuele kandidaten voor het staatsexamen. Leerlingen die via het staatsexamen het diploma behalen, doen dat dit jaar op basis van het college-examen. De examinatoren die deze examens afnemen zijn hierin goed getraind en hebben daarbij ook aandacht voor leerlingen met bijvoorbeeld communicatieproblemen. Ook dit jaar wordt er bij de afname van het college-examen maximaal aandacht besteed aan de afnamecondities zodat de afname zo prettig mogelijk voor de kandidaat verloopt. Het College voor Toetsen en Examens (verantwoordelijk voor de afname van het staatsexamen) kan hierin maatwerk bieden door voorafgaand aan de afname van het college-examen overleg te voeren met de contactpersoon van de school over de (ondersteunings)behoeften van individuele kandidaten. Op die manier kan de examinator goed inspelen op de specifieke situatie van de leerling en kan de kandidaat zo goed mogelijk laten zien wat hij of zij in huis heeft.

De herkansingsmogelijkheid van staatsexamenkandidaten is dit schooljaar uitgebreid. Staatsexamenkandidaten die met een herkansing een diploma kunnen behalen kunnen maximaal twee vakken herkansen en kunnen daarbij kiezen uit twee mogelijkheden:

1. twee mondelinge en/of twee schriftelijke onderdelen (van maximaal twee vakken), of
2. één mondeling, één schriftelijk en/of één praktisch onderdeel (van maximaal twee vakken).

Voor zowel het vavo als het staatsexamen geldt dat als leerlingen in de komende jaren via een van deze voorzieningen hun diploma willen halen zij daarbij de behaalde eindcijfers in 2019–2020 kunnen gebruiken. Leerlingen hoeven de CE's voor reeds afgesloten vakken dan niet alsnog te doen.

Hardheidsclausule

In de Kamerbrief over examens van 24 maart is aangegeven dat wordt uitgezocht of er een beroepsmogelijkheid kan worden ingericht voor leerlingen.

Het kan namelijk voorkomen dat leerlingen door hun persoonlijke omstandigheden ernstig benadeeld worden door de manier waarop scholen toepassing hebben gegeven aan de examenregels zoals die dit jaar gelden.

Ik geef nu invulling aan dit voornemen door een hardheidsclausule in het besluit op te nemen. Deze clausule biedt scholen de mogelijkheid om leerlingen in individuele gevallen een extra mogelijkheid tot een resultaatverbeteringstoets te bieden. Er moet dan sprake zijn van een «onbillijkheid van overwegende aard». Dat betekent dat de toepassing van de regels onevenredig uitpakt voor de individuele leerling in de ogen van het bevoegd gezag.

Daarnaast is in het besluit geregeld dat als een kandidaat ten gevolge van ziekte of om een andere geldige reden is verhinderd bij de resultaatverbeteringstoets, de directeur hem of haar de gelegenheid zal geven om de resultaatverbeteringstoets alsnog af te leggen. Ook kan de directeur het mogelijk maken dat een leerling met een beperking de resultaatverbeteringstoets geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die leerling.

Om scholen te ondersteunen in het zelf oplossen van eventuele conflicten over de SE's maakt de VO-raad, in afstemming met de Inspectie, een handreiking over de meest voorkomende geschilpunten rond de SE's (vergelijkbaar met de handreiking die de inspectie al eerder heeft ontwikkeld voor geschillen over CE-scores). Op deze manier wordt geborgd dat deze wijze van geschillenbeslechting niet vrijblijvend is maar volgens richtinggevende kaders gebeurt.

Tot slot

Dit besluit is tot stand gekomen in goed overleg en met behulp van vele partijen³ uit het veld, waaronder het vervolgonderwijs. Ik wil hen daarvoor danken en heb er vertrouwen in dat wij met elkaar de leerlingen en leraren kunnen ondersteunen in deze voor iedereen bijzondere situatie. Ik wens alle leerlingen de komende tijd veel succes met het afronden van de eindexamens.

Eindexamen doen en je diploma behalen is een belangrijke gebeurtenis in je leven. In Nederland hebben we normaal gesproken vaste momenten waarop leerlingen hun uitslag te horen krijgen. Door het vervallen van het CE is er niet automatisch meer voorzien in een centraal moment van afronding. Dit is echter een traditie die we ook dit jaar in ere willen houden door één moment te nemen om collectief stil te staan bij deze belangrijke mijlpaal. Alle betrokken partijen en ikzelf gunnen leerlingen namelijk een mooie afsluiting van hun schooltijd. Daarom hebben we nu, mede op verzoek van LAKS, afgesproken dat er een landelijk moment komt voor geslaagden op 4 juni, de dag dat de SE's worden afgesloten. Naar de invulling hiervan wordt nog nader gekeken, ook mede afhankelijk van de ontwikkeling van het coronavirus.

De Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media,
A. Slob

³ CvTE, Inspectie, VO-raad, Cito, CNV Onderwijs, AOb, FvOv, LAKS, Ouders en Onderwijs, NRTO, PO-Raad, MBO Raad, VH en VSNU